

Spolufinancováno
Evropskou unií

Rozvoj procesů zadávání sociálních služeb v Olomouckém kraji

CZ.03.03.01/00/22_021/0001964

Souhrnná zpráva z inkubační fáze projektu | květen 2024

Obsah

Úvod	2
1. Důvody realizace projektu	2
2. Shrnutí průběhu projektu	3
3. Návrh postupu a zdůvodnění	4
3.1 Analytické vstupy projektu	4
3.2 Závěry z analytických vstupů	5
3.3 Tvorba prototypů	6
3.4 Závěrečné testování využitelnosti výstupů z experimentů	7
4. Hlavní zjištění.....	7
4.1 Hlavní zjištění a implikace pro praxi	7
4.2 Navržená a testovaná řešení.....	9
4.3 Implementace testovaných řešení do praxe	10
4.4 Co nás překvapilo	11
5. Plán dalších kroků	11

Úvod

Projekt „Rozvoj procesů zadávání sociálních služeb v Olomouckém kraji“, reg. č. CZ.03.03.01/00/22_021/0001964, realizovala Caritas – Vyšší odborná škola sociální Olomouc ve spolupráci s Olomouckým krajem, který byl v roli partnera projektu. Cílem projektu bylo najít nové nástroje pro zjišťování potřeb obyvatel kraje za účelem střednědobého plánování sociálních služeb a prozkoumat využitelnost inovativních nástrojů pro rozvoj kapacit krajské sítě sociálních služeb. Specificky se tedy projekt zaměřil na tzv. zjišťování potřeb a veřejné zadávání sociálních služeb.

Do realizace projektu byly zapojeny spoluprací také další organizace (příspěvkové organizace Olomouckého kraje a nevládní neziskové organizace), obce a místní akční skupiny, díky kterým jsme měli možnost připravit prototypy a provést jejich testování.

Projekt byl realizován po dobu 12 měsíců v období od 1. 6. 2023 do 31. 5. 2024 v rámci výzvy 021, Inkubační fáze vývoje řešení sociální inovace.

1. Důvody realizace projektu

Důvodem pro realizaci projektu byla praktická zkušenost, že zjišťování potřeb, byť je v souladu s aktuální legislativou, zavedenou praxí i metodickými doporučeními, nereflexuje potřeby obyvatel Olomouckého kraje. Potřeby obyvatel kraje nejsou cíleně zjišťovány, proto služby nemohou být podle nich ani plánovány.

Stávající systém je založen na informacích získávaných převážně od poskytovatelů sociálních služeb, argumentujících zejména počtem odmítnutých zájemců o služby, jejichž potřeby ale nejsou známy stejně jako potřeby těch, kteří se na poskytovatele ani neobrátili. Obce s rozšířenou působností dostatečně neinformují o potřebách obyvatel v jejich spádové oblasti.

Kraj se často dostává do situací, kdy musí reagovat na ad hoc potřeby, které nebyly predikovány. Demografický vývoj přinese jen zhoršení situace, protože počet ohrožených obyvatel se bude zvyšovat, s tím bude růst i počet lidí, kteří budou potřebovat pomoc ze dne na den. Současně je nyní potřeba řešit situaci rodin dětí s postižením, které by díky lepšímu systému pomoci mohly déle zůstat doma, ale kterým s věkem ubývají síly a žádají veřejnou správu o pobytové sociální služby.

Cílem projektu bylo posílit kompetenci Olomouckého kraje, který je jako orgán veřejné správy odpovědný za zajištění dostupnosti poskytování sociálních služeb, zejména následujícími kroky:

- nalezením způsobu, jak získávat informace o potřebách cílových skupin nad rámec toho, co reflektují poskytovatelé služeb,
- přípravou nástroje/nástrojů, jejichž prostřednictvím by kraj uměl lépe definovat potřeby obyvatel regionu i parametry služeb, které tyto potřeby zajistí,
- nalezením způsobu, jak lépe poptávat a zařazovat nové kapacity do sítě sociálních služeb.

2. Shrnutí průběhu projektu

V průběhu projektu jsme nejprve zkoumali inovativní přístupy používané v jiných krajích a ve vybraných obcích s rozšířenou působností Olomouckého kraje. Hledali jsme inspiraci v projektech realizovaných nevládním sektorem v České republice a také v zahraničních zdrojích. Snažili jsme se zachytit obrysy návrhu změn právního rámce v souběžně probíhající přípravě novely zákona o sociálních službách. Zadali jsme zpracování právní analýzy. Jednali jsme s celou řadou odborníků, zástupců několika krajů, s poskytovateli služeb apod. Poznatky o fungování systému a možnostech dalšího postupu (tvorba prototypů a jejich testování) byly zachyceny v několika analytických dokumentech.

Úvodní, analytická, část probíhala v období září–říjen 2023.

Již od počátku realizace projektu jsme hledali spolupracující subjekty, na jejichž praxi bychom mohli navázat testováním prototypů vyrůstajících z objevených inovativních postupů. Jednali jsme s rodičovskými organizacemi, poskytovateli služeb, se sociálními pracovníci obcí atd., účastnili jsme se setkání sociálních služeb i rodičovských iniciativ, jednali jsme s odborníky z Univerzity Palackého v Olomouci. Výsledkem byla dojednaná spolupráce a načrtnuté prototypy:

Prototyp	Spolupracující subjekty
Číslo 1 Agregované informace z obecní sociální práce jako vstup pro střednědobé plánování kraje Prototyp byl později upraven a rozdělen na dva nezávislé prototypy: 1.1 Kazuistiky založené na obecní sociální práci 1.2 Využití dat ze sociální práce pomocí ZIP	MAS (místní akční skupina) Bystřička a Hanácké Království Obce Střeň, Příkazy, Cholína, Mladeč, Haňovice, Červenka, Pňovice, Bělkovice-Lašťany, Domašov u Šternberka a Lipína SPOLU Olomouc
Číslo 2 Mapa potřeby odlehčovacích služeb podle sebehodnocení rodin	SPOLU Olomouc SPMP Přerov Zet-My
Číslo 3 Mapa potřeb podle dat z tranzitního programu	ZŠ Šternberk

Od října 2023 do dubna 2024 probíhala práce na prototypy, jejich testování a vyhodnocení testování. V dubnu jsme připravovali výstupy z testování za účelem aplikace pracovním týmem Odboru sociálních věcí KÚ Olomouckého kraje, která proběhla v květnu 2024. Paralelně s tím jsme finalizovali všechny projektové výstupy.

3. Návrh postupu a zdůvodnění

Rozhodnutí o tom, jak v projektu postupovat, se opírala o zjištění učiněná v analytické fázi.

3.1 Analytické vstupy projektu

Klíčové analytické vstupy byly věnovány následujícím tématům: zjišťování dostupnosti sociálních služeb na území Olomouckého kraje z právního hlediska, zjišťování potřeb ve strategickém plánování rozvoje sociálních služeb, provázanost krajského střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb a komunitního plánování na úrovni obcí s rozšířenou působností; dosavadní experimenty s využitím sociální práce pro plánování rozvoje kapacit sociálních služeb.

Zjišťování dostupnosti poskytování sociálních služeb na území Olomouckého kraje z právního hlediska

Jde o stanovisko věnované vybraným právním otázkám souvisejícím s výběrem poskytovatelů sociálních služeb, kteří mají být zařazeni do sítě sociálních služeb v kraji, a s postupem při jejich případném vyřazování ze sítě.

Dle závěru analýzy by Olomoucký kraj měl při výběru poskytovatelů postupovat podle zákona o zadávání veřejných zakázek, konkrétně ve zjednodušeném režimu podle § 129 a následujících paragrafů zákona o zadávání veřejných zakázek. Při vyřazování poskytovatelů ze sítě sociálních služeb by měl kraj postupovat pouze na základě legitimního důvodu, například pokud poskytovatel nesplňuje své povinnosti, dochází ke změně potřeb obyvatelstva nebo končí smlouva.

Zjišťování potřeb v procesech střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb

Zjištění získaná analýzou střednědobých plánů a rozhovory s krajskými aktéry ukazují na široký konsenzus ohledně metod zjišťování potřeb obyvatel pro účely plánování, který není inovačními přístupy překračován. Inovace jsou dílčími úpravami, kterými se nedosahuje potřebného posunu.

Plánování rozvoje sítě sociálních služeb v obcích s rozšířenou působností Olomouckého kraje

Předmětem zájmu bylo také komunitní plánování rozvoje sítě sociálních služeb v obcích s rozšířenou působností (ORP) Olomouckého kraje. Posuzovány byly praktické dopady této úrovně plánování na potřeby střednědobého plánování kraje a na podporu ohrožených skupin obyvatel. Východiskem byly aktuální komunitní plány ORP, které byly vytvořeny podle metodické příručky vydané Olomouckým krajem, kde byla pozornost věnována zejména zjišťování potřeb obyvatel, spolupráci obcí s krajem a zákonnému rámci povinností ORP v oblasti plánování rozvoje služeb a kde je popsáno, jak obce v Olomouckém kraji plánují rozvoj sítě sociálních služeb.

Dosavadní experimenty s využitím sociální práce pro plánování rozvoje kapacit sociálních služeb

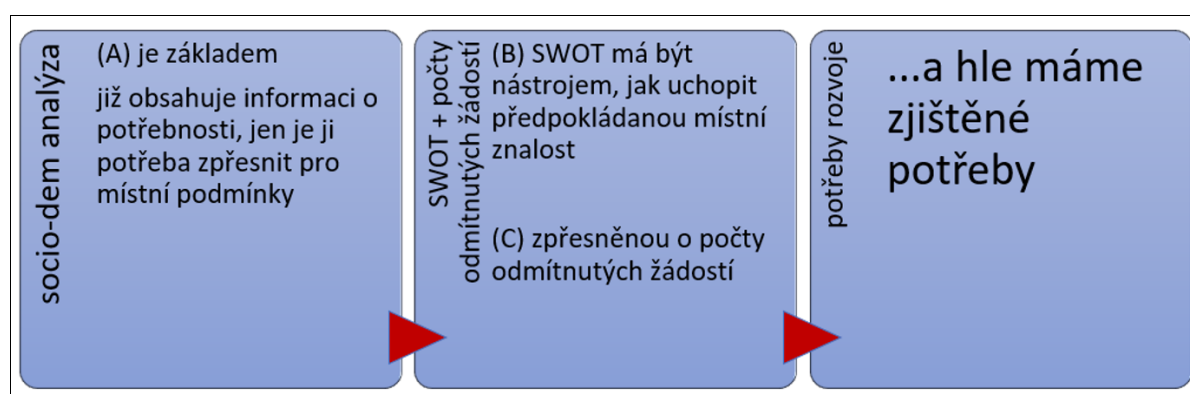
Práce byla zaměřena na průzkum a analýzu využití dat z oblasti sociální práce pro efektivní plánování a rozvoj sociálních služeb. Zjišťuje se, že přestože sociální práce každodenně reaguje na potřeby klientů, systematické využití těchto informací pro střednědobé plánování na úrovni obcí a regionů zůstává omezené.

Byly prozkoumány experimenty zahrnující různé přístupy k agregaci a analýze dat získaných prostřednictvím sociální práce, jako je individuální plánování a stanovení intenzity potřebné podpory. Příklady z praxe ukázaly na projekty, kde byly informace využity k plánování transformace sociálních služeb, ke zlepšení připravenosti klientů na opuštění ústavní péče a k optimalizaci síťování služeb. Tyto projekty demonstrují potenciál pro lepší využití sociální práce v procesech střednědobého a strategického plánování, což může vést k významnému zlepšení efektivity a dostupnosti sociálních služeb.

3.2 Závěry z analytických vstupů

Analýzou krajských střednědobých plánů, včetně jednání se zástupci krajů s inovativním přístupem (Moravskoslezský, Pardubický, Karlovarský a Jihočeský), a rozbořem komunitních plánů obcí s rozšířenou působností (ORP) Olomouckého kraje jsme došli k závěru, že střednědobé plánování jako mechanismus, jak na základě zjištěných potřeb rozvíjet sociální služby, nefunguje zejména z následujících důvodů:

- Sociodemografická analýza je zaměřována za analýzu potřeb.
- ORP nemají celostní znalost o potřebách lidí; počty odmítnutých žádostí o poskytnutí služby dokládají poptávku po službě, nikoli potřeby lidí; aplikace SWOT analýzy v pracovních skupinách nepomáhá.
- Pojem „potřeby“ je nejasný (potřeby rozvoje vs. potřeby lidí vs. zakázky), což potvrzuje nejednotnost jeho použití v zákonu o sociálních službách.

Obrázek 1: Všeobecně přijímaný konsensus o střednědobém plánování

V tuzemské praxi krajského střednědobého plánování jsme nenašli žádnou inovaci, která by překračovala popsany konsensus. Pro přípravu tří následujících prototypů, které jsme se rozhodli připravit a testovat, jsme čerpali inspiraci z jiných zdrojů, a to z dříve uskutečněných experimentů s využitím sociální práce pro plánování rozvoje kapacit sociálních služeb.

V týmu bylo rozhodnuto promítnout praktické kroky respektující závěry právní analýzy až v navazujícím projektu, neboť v tomto projektu pro ně nebyl dostatečný časový prostor.

3.3 Tvorba prototypů

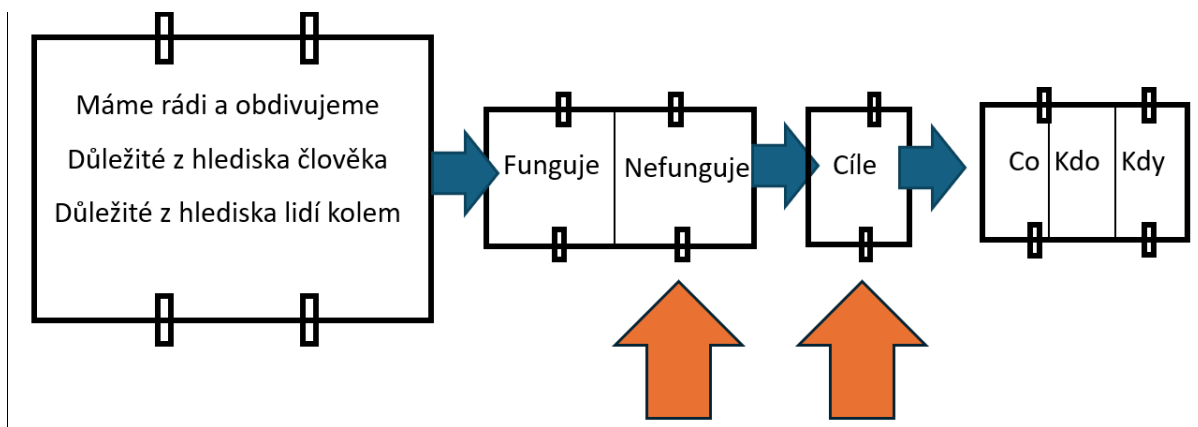
Na základě analýz a v souladu s původním záměrem projektu byly navrženy tři prototypy, jejichž testování je blíže popsáno v samostatných dokumentech.

Agregované informace z obecní sociální práce

Pokusit se využít agregovaná data z obecní sociální práce jako vstup pro krajské střednědobé plánování kraje bylo naším záměrem od začátku. Východiskem prvního prototypu byla metoda „Working together for change“¹, která pracuje s informacemi od sociálních pracovníků/pracovnic o tom, co v životě jejich klientů nefunguje dobře a je potřeba to změnit. Druhou zvažovanou možností bylo pracovat s cíli, které si dojednaní sociální pracovníce s klienty (viz obrázek č. 2).

Bohužel se ukázalo, že sociální pracovníci/pracovnice obcí tyto informace neměli, neboť projekty MAS i malých obcí byly na samotném začátku. Z toho důvodu bylo rozhodnuto připravit dva jiné prototypy:

- 1.1 Kazuistiky založené na obecní sociální práci, které vycházejí z konceptu „person centred planning“.
- 1.2 Využití dat ze sociální práce realizované sociální službou se zapojením organizace SPOLU Olomouc.

Obrázek 2: Upravený model práce s daty metody Essential lifestyle planning s označením typu dat, se kterými lze v anonymizované a agregované podobě pracovat

Mapa potřeb odlehčovacích služeb podle sebehodnocení rodin

Inspirací pro tento prototyp byla britská praxe využívání nástrojů sebehodnocení pro alokaci veřejných prostředků na sociální služby. Důvodem k využití tohoto prototypu je i to, že na úrovni

¹ <https://helensandersonassociates.com/teams-and-leaders-programs/working-together-for-change/>

kraje ani ORP není dostatek kapacit pro provádění depistáže, která se tak nemůže stát informačním zdrojem pro plánování rozvoje sociálních služeb.

Pro testování byl použit sebehodnoticí nástroj kalifornské organizace Valley Mountain Regional Center (USA) *Family respite needs assessment guideline*². Pro spolupráci byly získány tři rodičovské organizace. Nešlo o obvyklé dotazníkové šetření zájmu, ale o sofistikované zjišťování potřeb včetně hodnocení míry potřeb rodiny, resp. člena, o kterého rodina pečuje, za účelem výpočtu skóre určujícího nárok na konkrétní objem pomoci.

Mapa potřeb podle dat z tranzitního programu

Prototyp navazuje na projekt zaměřený na tranzitní program, který byl realizován Univerzitou Palackého v Olomouci (UPOL), mj. ve spolupráci se dvěma krajskými speciálními školami, za účelem zlepšení přípravy studentů se speciálními vzdělávacími potřebami na život po ukončení školní docházky.

Základem byly informace o potřebách dospívajících studentů získané z individuálních plánů přechodu, které v agregované podobě posloužily jako vstup pro střednědobé plánování.

3.4 Závěrečné testování využitelnosti výstupů z experimentů

Posledním krokem testování prototypů bylo prověření použitelnosti jejich výstupů pro krajské střednědobé plánování.

K této úrovni testování byl využit workshop se zástupci odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje, kde hlavními úkoly bylo projednat naplnění předem stanovených kritérií úspěšnosti a také případné další kroky směřující k praktické, celoplošné aplikaci nových postupů. Závěry z tohoto testování jsou spolu s ostatními shrnuty v následující kapitole.

4. Hlavní zjištění

4.1 Hlavní zjištění a implikace pro praxi

Analýzy procesů střednědobého plánování a testování prototypů přinesly dvě hlavní zjištění, která by se měla promítnout do dalšího úsilí o zefektivnění střednědobého plánování.

Konsensus o střednědobém plánování

Všeobecně přijímaný model střednědobého plánování zakotvený v právní úpravě i metodikách MPSV v praxi nefunguje – neexistuje propojení mezi potřebami lidí a plánováním rozvoje služeb.

² <https://www.vmmc.net/wp-content/uploads/2017/09/RESPITE-ASSESSMENT.pdf>

Z toho důvodu je potřeba hledat řešení mimo tento konsensus, což se zatím (soudě podle analýzy střednědobých plánů jiných krajů) nikde neděje.

Další bariérou bránící provázanosti obecní sociální práce se střednědobým plánováním je časová bariéra. Sociální pracovníci obvykle identifikují potřeby lidí, kteří již přicházejí s problémem a službu potřebují víceméně ihned, zatímco proces střednědobého plánování je tříletý (v legislativním procesu je návrh na prodloužení dokonce na pětileté období).

Obecní sociální práce

Obecní sociální práci brání dvě zásadní bariéry k tomu, aby byla schopna dodávat informace použitelné pro střednědobé plánování: nedostatečná kvalita sociální práce a neexistence kvalitního informačního systému.

Problémy s kvalitou sociální práce a také absenci úsilí prostřednictvím sociální práce „monitorovat potřeby správního obvodu z hlediska poptávky a potřeb a zachycení případných bílých míst v nabídce služeb sociální práce a dle toho přizpůsobovat nabídku pomoci v území i do budoucna“³ potvrzuje i aktuální výzkum.

K největším projektem zjištěným problémům, které brání dokladování systémových nedostatků včetně nedostatečné kapacity sociálních služeb aktuálně i do budoucna, patří následující:

- **Selhává depistáž.** Sociální pracovníci obcí s rozšířenou působností z vlastní iniciativy nezjišťují potřeby obyvatel ve spádovém území, aby mohli předejít krizovým situacím, které vyžadují vysoké nasazení a často již neumožňují uspokojivé řešení nepříznivé sociální situace. Kazuistiky ze sociální práce (Prototyp 1.1) i zjištění získaná ze spolupráce v tranzitním programu (Prototyp 3) ukazují konkrétní příklady přehlédnutí skutečností signalizujících blížící se krizi, které bylo možné předejít.⁴
- **Chybí schopnost řešit situace vyžadující komplexní přístup.** Mj. kvůli selhávající depistáži se k sociálním pracovníkům obcí dostávají lidé, jejichž nepříznivá sociální situace vygradovala do extrémně složitých, mnohavrstevnatých problémů. Typicky se jedná o zadlužené lidi bez domova, seniory s komplexními potřebami bez jakékoli navázané pomoci, rodiny kolabující při péči o dospělé dítě s postižením apod. Pro tyto klienty mají sociální pracovníci jediné řešení a tím je komplexní pobytová služba vytrhující lidi z jejich přirozeného prostředí a prodávající náklady na sociální služby. Pokud pobytová služba není řešením, jde o „neřešitelné klienty“, kterým není pomoci. Důvodem neschopnosti pomoci lidem s komplexními potřebami je absence používání komplexních metod sociální práce, jakými jsou případové konference, case management (v původním pojetí, tj. nikoli pouze v podobě jakéhosi navigování systémem služeb, jak to lze vidět v současné praxi), komplexní metody individuálního plánování, nástroje pro mapování potřeb podpory apod. Sociální pracovníci mají pro všechny klienty víceméně jediný nástroj a tím je poradenský rozhovor, případně opakující se poradenský rozhovor, který je vnímán jako dlouhodobá práce.
- **Mapování potřeb a preferencí nahrazuje čekání na zakázku.** Z historických důvodů se v České republice v sociální práci používá koncept „zakázka“, která se očekává od klienta a bez které jako by člověku nebylo pomoci. Sociálním pracovníkům chybí schopnost

³ Hubíková, O., Havlíková, J., Trbola, R., Zajacová, M.: Sociální práce na obecních úřadech. RILSA. 2023

⁴ Tato přehlédnutí mají zvláště v případě dětí katastrofální dopady na jejich život.

mapovat potřeby lidí a tím získávat vlastní odborný náhled na jejich situaci a přicházet s návrhy řešení. Zakázka nahrazuje vůli a preferenci lidí, sociální práce pak staví na tom, jakou sociální službu lidé chtějí, což bylo patrné zejména z diskusí kolem kazuistik (Prototyp č. 1.1).

Tento problematický fenomén ještě umocňuje vnímání právní úpravy, která je v ČR často zaměňována za metodiku práce. Jestliže podle zákona mají obce zjišťovat „potřeby užívání sociálních služeb“ obyvatel ve svém spádovém území, nedělají sociální pracovníce nic jiného, než že se ptají svých klientů na to, jaké chtějí sociální služby, a nedozví se o potřebách podpory ani o skutečné vůli a preferencích lidí, kteří za nimi přichází.

- **Chybí schopnost a mnohdy vůle spolupracovat a koordinovat pomoc.** Spolupráce se souběžně realizovanými projekty sociální práce MAS a obcí 1. typu ukázala na nevyjasněnost spolupráce mezi jednotlivými úrovněmi obecní sociální práce – jaká úroveň veřejné správy odpovídá za co.

Významným problémem je to, že sociální pracovníce nejsou zvyklé přebírat koordinační roli v případě lidí s komplexními potřebami vyžadujícími dlouhodobou pomoc. To ukázala zejména diskuse o kazuistikách (Prototyp č. 1.1), kdy se case managementu ujala nejnižší úroveň sociální práce obce 1. typu jenom díky projektům existujícím mimo systém. Kdyby projekty nebyly realizovány, nebyla by podpora mnoha organizací a institucí rodině se třemi dětmi nikým zajišťována.

- **Chybí kvalitní záznamy ze sociální práce.** Prototyp č. 1 byl původně upraven na dva jiné prototypy proto, že sociální pracovníce neměly dostatek dat, která by bylo možno zpracovat a otestovat jejich použitelnost pro střednědobé plánování. Navazující spolupráce ale ukázala, že tato data by stejně byla dostupná jen v omezené míře, a to i přesto, že sociální pracovníce dostaly k dispozici komplexní nástroje sociální práce a návod, která data sbírat. Pro tento stav existují dva důvody:

1) Obecní sociální práci chybí kvalitní informační systém, kde by data mohla být zaznamenávána a zpracovávána. Existující Standardizovaný záznam sociálního pracovníka je jednak nedostupný pro sociální pracovníce obcí 1. typu, jednak nepoužitelný pro tento účel v případě vyšších úrovní veřejné správy, protože data v něm nelze zpracovávat ani exportovat.

2) Sociální pracovníce obcí nemají ve zvyku zaznamenávat data za účelem jejich pozdějšího použití – ani pro individuální práci s klientem, ani pro vyhodnocování své vlastní práce a fungování systému.

Sociální práci limitují i další problémy, jako je např. fungování soudů, neochota ke spolupráci ze strany dalších institucí a organizací a také absence povinnosti spolupracovat, absence standardních postupů pro navázání specifických skupin ohrožených lidí na systém pomoci či nedostatečná schopnost strukturovaného uvažování a práce s daty. Výše uvedené problémy lze považovat za klíčové z hlediska provázanosti se střednědobým plánování rozvoje sítě služeb.

4.2 Navržená a testovaná řešení

Prototypy 1.1 a 1.2, založené na agregování dat ze sociální práce, v podstatě nepřinesly uspokojivé výsledky, a to z důvodů popsaných výše. Pro jakékoli další pokusy je potřeba především zkvalitnit sociální práci a dát jí k dispozici kvalitní informační systém.

ORP i kraj mohou začít kultivaci sociální práce vzděláváním, včetně kazuistických seminářů, které byly ze strany sociálních pracovníků oceňované. Vzdělávání by mělo zejména posilovat hodnotové ukotvení sociální práce v konceptu sociálního začleňování a v lidskoprávním modelu poskytování pomoci a podpory ohroženým skupinám obyvatel. Úkol najít pro sociálně vyloučené osoby pozitivní roli ve společnosti v souladu s jejich vůlí a preferencemi (tj. sociálně je začlenit) by sociální práci mohlo pomoci překonat problém s čekáním na „zakázku“. Získání schopnosti používat sofistikovanější nástroje sociální práce by pomohlo řešit situaci tzv. „neřešitelných klientů“ a předcházet zbytečné institucionalizaci.

Teprve po implementaci těchto prvků lze přistoupit k dalším pokusům o agregaci dat z obecní sociální práce za účelem jejich použití ve střednědobém plánování rozvoje sítě služeb.

Testování dále ukázalo, že selhávající depistáž má řešení v použití klinického nástroje pro sebehodnocení. Není samospasitelné, je potřeba na něj navázat sociální prací, ale přinese důležité informace o neřešených potřebách ve spádovém území, a přitom šetří čas obecních sociálních pracovníků. Sebehodnotící přístup by bylo možné použít i pro jiné cílové skupiny, které lze oslovit např. prostřednictvím zájmových organizací, jako jsou rodičovské organizace.

Chybějící depistáž lze nahradit také tranzitním přístupem, který byl testován ve spolupráci se speciální základní školou realizující tzv. tranzitní program. Plány přechodu, pokud jsou zahájeny s několikaletým předstihem před tím, než student opustí vzdělávací systém, navíc kraji přinesou informace s potřebným časovým předstihem, takže mají o to větší význam pro střednědobé plánování.

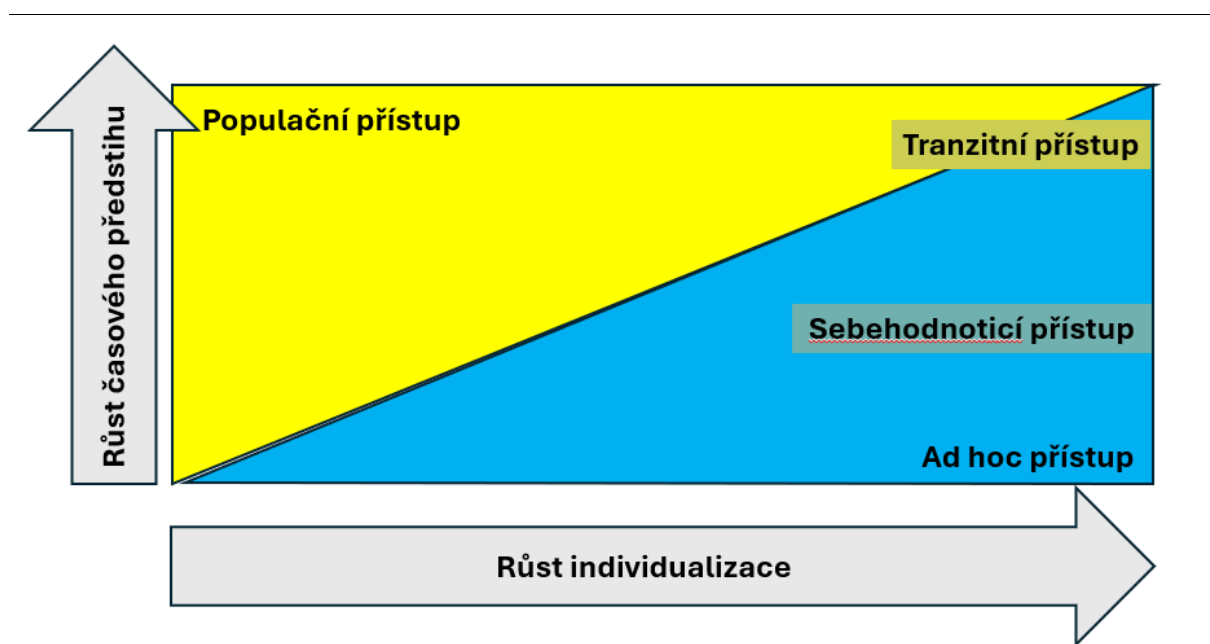
Detaily řešení budou popsány ve výstupech dokumentujících prototypy a jejich testování.

4.3 Implementace testovaných řešení do praxe

Všechny testované postupy vyžadují modifikaci a opakované testování, než bude možné jejich plošné zavedení. Jako nejjednodušší se jeví zavedení systému sebehodnocení pečujících rodin. Nejobtížnější bude agregace dat ze sociální práce, a to především s ohledem na očekávaný termín spuštění nového informačního systému pro obecní sociální práci a na neutěšený stav praxe vyžadující masivní rozvoj kompetencí a změnu hodnotového ukotvení obecní sociální práce.

Získané zkušenosti ukazují, že sebehodnocení a tranzitní přístup nebude možné aplikovat na všechny cílové skupiny, protože k některým z nich (zatím) neexistuje přístup a pro některé cílové skupiny bude užitečné používat také populační přístup. Sociodemografická data by však měla být obohacena o znalosti sociální práce s danou cílovou skupinou. Střednědobé plánování by mohlo vycházet z nástrojů na škále od víceméně populačních přístupů s možností v podstatě nekonečného časového předstihu až k naléhavým ad hoc situacím jednotlivců, kteří se nečekaně dostali do nepříznivé sociální situace, na niž místně příslušná obec nemá připravený nástroj řešení.

K dalším hledaným nástrojům patří takové, které by kombinovaly populační a individualizovaný přístup a které si na schématu v obrázku č. 3 lze představit někde uprostřed modrožlutého pole.

Obrázek 3: Škála přístupů od populačního k individualizovanému

Roční rozsah projektu neumožnil testovat další přístupy tak, aby bylo možné obsáhnout alespoň všechny klíčové cílové skupiny. Přístupy více populačními jsme se zabývat nemohli.

4.4 Co nás překvapilo

V průběhu realizace projektu nebyla zaznamenána žádná překvapující zjištění, která bychom mohli na tomto místě komentovat.

5. Plán dalších kroků

Původním záměrem realizačního týmu bylo připravit projekt přímo navazující na inkubační fázi, tj. pokračovat v úpravě a testování prototypů až do celokrajského zavedení inovací. Série konzultací (poslední 2. května 2024) ale přinesla poznání, že nastavení dané výzvy MPSV neumožňuje podporovat projekty na krajské úrovni, kde se standardně nepočítá ani s přímou prací s klientem, ani s projekty, které staví na kvalitní sociální práci nevyžadující další uživatelský výzkum.

Z výše uvedených důvodů hledá realizační tým cesty, jak se slibnými prototypy postupovat dál.